

Festtale af Niels-Jørn Jakobsen, North Carolina, USA 1957/58 AFS Årgangsjubilæum 2018

“Hvilken betydning AFS opholdet har haft professionelt som privat”

Tak for invitation til at deltage som 60årsjubilar i festen her i dag. Det var en stor overraskelse pludselig i foråret at modtage Kirsten mail - Tænk sig 60 år!

Vi skal skruer tiden tilbage til 1957, hvor jeg 1. april stod med mit realeksamensbevis i hånden i Broue, eller Broager, som byen retteligt hedder og ligger i det sønderjydske. Skoleåret gik dengang fra april til marts. Både sådan en skoleår og min eksamen er da også for længst outdated.

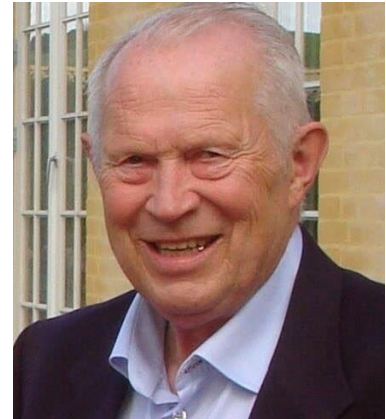
Her stod jeg så som 17-årig og var færdig med skolen, troede jeg; men hvad skulle jeg nu give mig til. Mine interesser var ret enkle, kan jeg huske, nemlig fodbold, piger og flyvning, men hvad fremtiden ville byde på var jo usikkert.

Min far kom en dag og viste mig en annonce, hvor der stod noget om, at unge kunne komme på et års ophold i USA, om det kunne være noget for mig - bestemt var det så!

Jeg skrev ansøgning og måtte endog selv på min første rejse alene til Hovedstaden for at lade mig interview og der var vist også noget med noget visum, så vidt jeg husker.

Jeg blev udtaget og blev lykkelig og meget spændt.

Jeg skulle til Elkin, North Carolina.

Det viste sig, at en anden ung mand, nemlig Palle Sloth Møller fra Sønderborg, også var blevet udtaget, så jeg fik en rejsefælle at følges med ud i den store verden.

Vi rejste med tog til Amsterdam, hvor vi skulle overnatte hos en familie, hvis datter havde været i pleje i min familie lige efter krigen, og vore familier havde vedligeholdt forbindelsen. Dagen efter kom vi så ombord på “Arosa Sky”, som nogen af jer ældre vist også har kendt til. Det blev jo en festlig tur med så mange unge ombord.

Ved ankomsten til New York blev vi lidt forsinkede i vores videre færd pga., at der var opstået noget influenza ombord. Snart gik turen videre mod Elkin, der ligger ved foden af Blue Ridge Mountain. En lille by med et stor bomulds mølle, som drivkraften.

Jeg kom til at bo hos en sagførerfamilie. De havde en søn og en datter, som begge var lidt yngre end jeg, hvilket skulle komme til at volde lidt problemer, da især datteren var noget jaloux på min tilstedeværelse i familien.

Straks efter skolestart løste de fleste hjemlige problemer sig, idet jeg jo tilbragte den for mig nye og meget lange skoledag på Elkin High School, hvor jeg snart blev involveret i mange aktiviteter. Blot ikke den, som min nye kammerater havde forventet.

Jeg havde nemlig skrevet, at jeg spillede fodbold. Hva’ beha’r! Det var så en anden slags fodbold end i Elkin og omegn. Jeg var dog altid med til kampene, som en slags handyman, og fik mange skønne ture rundt i staten i løbet af året.

Det viste sig, at jeg kunne gøre mig gældende i tennis og kom på skoleholdet, hvilket også gav mig mange spændende oplevelser og ture med gode kammerater.

Som exchangestudent var det min opgave at rejse rundt i omegnen og holde små foredrag om det har Fairytale-land, jeg kom fra.

Det at være elev på Elkin High var i sig selv en stor oplevelse, og nu skal vi så lige huske, at vi skriver 1958:

Vi blev kørt i skole privat, andre i de gule skolebusser, som jeg kendte fra biograffilm. Selv havde jeg nogle få år før haft 2x15 km i skole hver dag - om sommeren på cykel, om vinteren med tog.

Eleverne havde ikke faste klasseværelse; men det havde lærerne.

Ingen leverpostejmadder. Nej her var skam cafeteria.

Vi var i skolen de fleste vågne timer for efter timerne kom så fritidsaktiviteterne.

Om Danmark var hovedstad i Sverige eller omvendt, var der ingen, der havde et sikkert kendskab til; men alle vidste og var overbeviste om, at vi i Scandinavia har en noget fri indstilling til, hvordan unge omgås; og det nød jeg vil lidt ufortjent gavn af ind imellem.

Til gengæld kunne de ikke forstå, at jeg ikke måtte køre bil, og at jeg vil blive sendt retur til Danmark, hvis jeg blev set som chauffør!

Året i Elkin gik alt for hurtigt; men jeg syntes, at jeg virkelig kom ind i the American Way of life, hvor en stor del af familielivet foregik væk fra hjemmet på picnics, i kirken med alle dens aktiviteter.

Vi spiste f.eks. meget sjældent hjemme men gerne på forskellige Dinners, og meget ofte var én eller begge forældre optaget af aktiviteter uden for hjemmet. Fruen i huset var ellers, det vi kalder "hjemmegående"; men også hun havde mange gøremål væk fra hjemmet.

Hun var dog fast chauffør for os unge i familien om morgenen.

Det kunne godt ind imellem give lidt vanskeligheder, fordi hjemmet så blev passet af en farvet kvinde, som jeg helst ikke måtte tale for meget med. Jeg fik alligevel et godt indtryk af de raceproblemer, der herskede. Jeg nåede også ved en god kammerats hjælp at besøge vores hushjælp hjemme i hendes hjem - selv om det var out of bound for mig.

Tilsvarende oplevelse havde jeg med vores havemand. Han slog jo græs med en motorplæneklipper, og det var jo lige noget for mig at prøve; men nix mit tilbud om at slå græs blev afslået af min mor, det var ikke noget for mig!

Et år var jo lang tid i den alder vi havde. Ikke megen kontakt med familien i Danmark. Et brev fra dem derhjemme ca. én gang om ugen eller hvor fjortende dag. Alligevel stod jeg pludselig ved afslutningen af dette fantastiske år og forlod Elkin High School på Graduation Day sammen med alle mine 12th grade kammerater.

Jeg skulle sige farvel og vende hjemad igen.

Der stod dog mange oplevelser i kø, inden jeg nåede DK og mit hjem igen.

Alle os AFS'ere, som skulle returnere, blev samlet i Charlotte og sat op en bus, der mere eller mindre blev vort rullende hjem i den kommende lille måneds tid.

Vi skulle på en fantastisk sightseeing tur rundt i Midtstaterne, hvor vi undervejs overnattede hos yderst gæstfrie familier. Besøgte mange seværdigheder inden vi havnede i Washington DC

sammen med mange af de øvrige AFS-busser. Den store oplevelse her blev vel, at Præsident Eisenhower modtog alle os på plænen ved Det hvide Hus.

Endemålet for busturen var naturligvis New York. En kæmpe oplevelse. Vi fik her også lejlighed til at hilse på AFS's director general Stephen Galatti.

Jeg husker specielt, at jeg blev kærlig mobbet af min værtsfamilie i NY pga mit Sydstatssprog!!

Hjemrejse pr. fly var jo for mig den helt store og vilde oplevelse. At flyve fra Idlewild Airport (JFK) med mellemlandinger i Gander, Newfoundland og Shannon, Irland inden vi landede i CPH var næsten for vildt i min verden. Kunne ikke lade være med at mindes denne første flyvetur, da jeg i januar i år sad i et fly sammen med min søn på vej Kastrup til San Francisco på en lille far/søn-tur.

Hjemme igen efter året i USA må jeg tilstå, at AFS kom til at spille en tilbagetrukket rolle for mig i en årrække; men jo altid med i bagagen.

Jeg skulle have en uddannelse. Jeg var stadig for ung til det med at flyve, så i stedet blev jeg maskinlærling. Det var dog kun, til jeg blev gammel nok til at søge optagelse i Flyvevåbnets pilotuddannelse og blev optaget.

Dér var jeg kommet på rette hylde, selvom den militære del bekom mig mindre vel. Desværre måtte jeg efter knap 2 år forløb forlade uddannelsen, som på det tidspunkt foregik i Canada, pga en øreskade.

Der var totalt lukket hos SAS for tilgang, og charterselskaberne var endnu ikke kommet på vingerne, så jeg måtte finde på noget andet.

Det blev så læreruddannelsen, der efter nogle år bragte min familie og mig til Maniitsoq i Grønland. Jeg har altid haft en vist ønske om at komme til Grønland, og med daværende Per Hækkerups Stokkemetoder over for lærerne, som nogen her måske kan huske, var det ikke så svært at træffe beslutningen.

Efter 2 år i Maniitsoq måtte vi indse, at ægteskabet ikke havde klaret skærene, hvorfor min daværende kone og vore 2 børn returnerede til Danmark.

Derimod fortsatte jeg til Ilulissat, hvor jeg kom til at virke i 22 år, og hvor AFS igen kommer direkte ind i min tilværelse.

Jeg ender her med at blive souschef i kommunens kultur- og undervisningsforvaltning, hvorunder foreningslivet jo også sorterer. Det viser sig, at vi i byen har en aktiv AFS-komité, som sørger for at sende og modtage unge mennesker.

Det er Marianne Jensen (selv AFS'er), lærerkollega og hendes daværende mand, som er meget aktive i AFS-komitéen.

Marianne går senere ind i politik, og det ender med, at hun og familien efter en periode, hvor hun er borgmester i Ilulissat, flytter til Nuuk, hvor hun så går ind i landspolitik.

Jeg overtager Mariannes mands job som fritidsinspektør og får senere også ansvaret for AFS-komitéen.

I en lang årrække fik vi sendt unge grønlændere ud til mange forskellige lande; mens en række unge fra andre lande kom til Ilulissat.

Årene i Grønland havde også medført, at jeg fik mig en ny familie med kone og igen med to børn. Tiden iler, og børnene skal forlade folkeskolen og i gymnasiet - og altså til Danmark; men inden da ville de begge gerne have den oplevelse, som deres far havde fået i den alder - ét år på AFS-ophold.

Jeg kunne jo foreslå ét år i USA, som jo bl.a også havde givet mig nogle sprogkundskaber, som jeg nødig ville have været foruden.

Men nej, USA var for tæt på, dertil kunne man altid komme, mente de. Derfor kom vores søn et år til Sydafrika, og vores datter senere et år til New Zealand.

Vi nåede også selv at blive værtsfamilie og havde Guilia, vores italienske datter boende et år. Vi var meget spændte på hendes ankomst til Grønland, idet hun havde ønsket Danmark som værtsland!! Vi modtog hende i København og var i Tivoli, inden det gik nordpå.

Det gik over al forventning. Især efter at vi fandt ud af, at det hun savnede mest var at kunne dyppe sin mad i olivenolie! Det var der jo råd for.

Jeg ved, at min datter og Guilia stadig har god forbindelse med hinanden - og også gensidigt besøger hinanden.

Alt i alt må jeg jo nok sige, at AFS har sat et ret så stort præg på mit liv, både privat og arbejdsmæssigt.

I nogle periode mere end i andre, men jeg er meget taknemmelig for, at min far i 1957 dukkede op med annoncen og min ansøgning gav pote.

Måske er det også derfor Stephen Galatti stadig står lyslevende for mig, som den lille trinde mand han var. Han gjorde en stor indsats ved at være drivkraften i at forvandle AFS fra et frivilligt korps af ambulancechauffører under verdenskrigene til en international uddannelsesudvekslingstjeneste, der dybt har forandret livet for tusindvis af unge rundt om i verden.

Han er så derved mere eller mindre den direkte årsag til, at vi kan mødes her i dag.

Tillykke med jubilæet. Tillykke og tusinde tak til AFS.

Endnu en gang tak for invitationen til at være med til jubilæumsfesten i dag, en stor tak til jubilæumsudvalget for det store arbejde med det fine arrangement - og tak for ordet.

Niels-Jørn Jakobsen, 58'er
Viborg